

Plan van aanpak intensivering inburgering 2026/2027

Datum: 2 juli 2027

Aanleiding

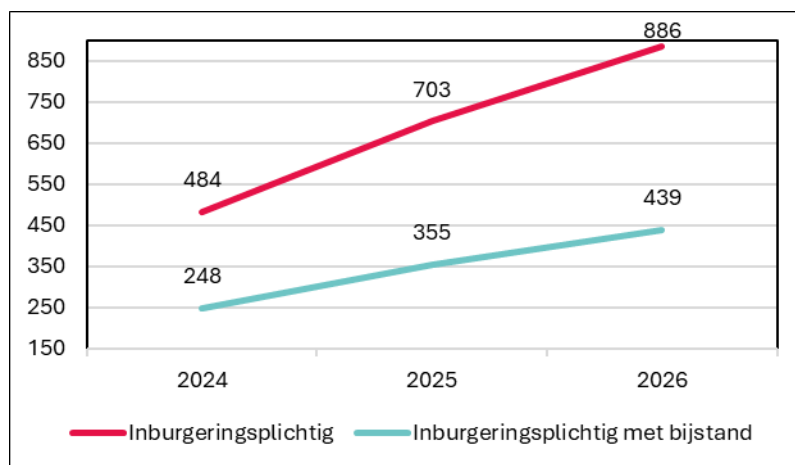
Binnen het huidige inburgeringsstelsel ligt de prioriteit op inburgeren en het leren van de Nederlandse taal. Participatie en met name werk worden volgtijdelijk ná het inburgeringstraject ingezet. Deze keuze resulteert in langdurige inburgeringstrajecten, onvoldoende toeleiding naar werk en heeft daarmee zijn weerslag op de bijstandsontwikkeling. Er is sprake van een toenemende instroom van statushouders in de bijstand, mede als gevolg van de door het Rijk opgelegde taakstelling voor de huisvesting van statushouders en de inzet van de gemeenten om achterstanden in te lopen.

Een veranderende doelgroep

Binnen de instroom is er bovendien sprake van een groeiende groep woningdelers, jonge statushouders en vergunninghouders op grond van de HAR+ regeling (Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang). Een deel van de doelgroep valt niet onder de standaard dienstverlening van Avres, maar worden op verzoek van de gemeenten nu al opgepakt. Hiermee creëren we zinvolle daginvulling en tijdig perspectief op werk.

Cijfermatige ontwikkeling

Elke gemeente heeft een huisvestingstaakstelling. De gezamenlijke taakstelling voor huisvesting in Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden bedroeg vorig jaar 228. Er zijn vorig jaar in totaal 231 statushouders daadwerkelijk gehuisvest. De taakstelling voor de eerste helft van 2026 is 122. Ongeveer 50% van de gehuisveste statushouders doet een beroep op bijstand.

Financiële risico's

Meer statushouders met bijstand brengt naast negatieve maatschappelijke effecten, ook financiële risico's met zich mee. Hoewel eventuele compensatie via de circulaires mogelijk is, is dit geen vanzelfsprekende of structureel robuuste oplossing voor de langere termijn. Zonder aanvullende en tijdige sturing kan extra instroom leiden tot een structureel hoger bijstandsvolume. Daarmee kan de huidige gunstige positie van Avres binnen de BUIG-systematiek verschuiven naar een kwetsbaarder uitgangspunt.

Proactieve versnelling en intensivering van de regionale inburgeringsdienstverlening

Juist door nu tijdelijk maatregelen te treffen om de regionale inburgeringsdienstverlening te optimaliseren en de verblijfsduur in de bijstand te beperken, wordt niet alleen het huidige volume beheerst, maar wordt ook voorkomen dat toekomstige compensatie om structurele nadelen te dempen noodzakelijk wordt. Deze proactieve aanpak is erop gericht om de

bestaande financiële positie en relatieve voordelen duurzaam te behouden. Avres kiest er daarom voor om de dienstverlening voor statushouders te verstevigen en waar nodig uit te breiden. Nu investeren maakt de inburgeringsopgave en bijbehorende maatschappelijke en financiële risico's toekomstig beheersbaar.

Wat gaan we doen?

Het intensiveren van de regionale inburgeringsdienstverlening heeft een aantal doelstellingen. Er wordt ingezet op drie samenhangende lijnen, namelijk:

1. Het creëren van een snelle en integrale start van de inburgering.
2. Sneller doorvoeren van een gewijzigde aanpak door arbeidsparticipatie en werk volwaardig naast inburgering en taalverwerving te organiseren.
3. De samenwerking met partners optimaliseren en het toekomstbestendig inrichten van de regionale inburgeringsketen.

Versnellen aan de voorkant door een startprogramma voor statushouders

Een snelle en integrale start van de inburgering van statushouders wordt mogelijk gemaakt door het inrichten van een startprogramma. Dit voorkomt lange wachttijd voor de start van de inburgering en maakt het bovendien mogelijk om in de praktijk een gedegen inschatting van de mogelijkheden van inburgeraars te maken. Binnen het startprogramma worden statushouders direct na huisvesting in de gemeente begeleidt, voorgelicht over rechten en plichten en vindt er een praktijkassessment plaats. Het startprogramma wordt samen met partners ingericht en vormt het startpunt van een intensieve inburgeringsroute met een focus op werk of participatie.

Verstevigen van arbeidsparticipatie gelijktijdig aan taalverwerving

Deze versteviging start met een pilot waarbij inburgeraars, die niet onder de standaard dienstverlening van Avres vallen, de komende periode intensieve begeleiding krijgen binnen de infrastructuur van Avres. Dit gebeurt op verzoek van de gemeenten. Het is een preventieve aanpak om problematiek rondom de huisvesting te voorkomen. Het gaat met name om jonge woningdelers of recent gehuisveste vergunninghouders uit de HAR+ regeling.

Het doel van de versteviging is om meer inburgeraars in een eerder stadium te bewegen naar werk. De pilot vormt het startpunt. Met de opgedane ervaringen wordt het proces van arbeidstoeleiding verrijkt. Dit kan bijvoorbeeld door het instrumentarium binnen arbeidstoeleiding aan te passen, taalcoaches op te leiden, (her)inrichting van de werklocatie(s) en het aanpassen van werkwijzen op anderstaligen. Daarnaast wordt er extra aandacht besteed aan het aanhaken van externe werkgevers voor de arbeidsparticipatie van statushouders. Door de infrastructuur van Avres aan te passen en externe werkgevers eerder aan te haken, zijn we in staat om aanzienlijk meer inburgeraars te ontwikkelen richting werk.

Optimalisatie van de samenwerking met partners en de regionale inburgeringsketen

De Wet inburgering 2021 is vormgegeven als een lerend stelsel. Diverse regionale en landelijke ontwikkelingen (zoals een aangepaste focus vanuit SZW of de komst van azc's in de regio) en inzichten die in de afgelopen jaren zijn opgedaan, leiden tot de vraag of de gemaakte keuzes in de regionale inburgeringsketen nog steeds passend zijn. De specifieke focus op een vroege start van de inburgering en een snelle toeleiding naar werk of participatie maken dit vraagstuk en een optimalisatie van de samenwerking met partners gevraagd. De komende maanden worden gebruikt om de geleerde lessen te bespreken met gemeenten en partners. Doel is om de inburgeringsketen toekomstbestendig in te richten, met passende samenwerkingsafspraken.

Wat is er nodig?

Om de versnelling en intensivering van de inburgeringsdienstverlening mogelijk te maken is een tijdelijke investering noodzakelijk. Met deze investering wordt een versnelde aanpassing en

optimalisatie van de regionale inburgeringsdienstverlening mogelijk. Door een impuls kan in een relatief korte periode een versnelde optimalisatie van de inburgeringsdienstverlening worden gerealiseerd.

Tijdelijke versteviging van de dienstverlening van Avres

Extra instroom van anderstalige doelgroepen vraagt niet alleen om een aangepaste fysieke omgeving en de inzet van specifieke instrumenten, maar ook om het investeren in capaciteit en kennis van collega's die in toenemende mate te maken krijgen met deze doelgroep. Een versnelde en intensievere (duale) aanpak vraagt om het maken en implementeren van (hernieuwde) afspraken met zowel de taalschool als VluchtelingenWerk. Bovendien vraagt de doelgroep woningdelers en vergunninghouders uit de HAR+ regeling om intensieve begeleiding en afstemming met (nieuwe) partijen (o.a. Stenia).

Om de aangepaste werkwijze en dienstverlening gedegen te implementeren is extra capaciteit (voor een periode van maximaal 18 maanden) randvoorwaardelijk. Door tijdelijk extra ruimte te creëren zijn we in staat om de extra instroom te verwerken en kunnen de noodzakelijke aanpassingen van de dienstverlening op de werkvloer in de praktijk worden gebracht.

Investeren in kwaliteitsondersteuning en kennisontwikkeling

Tijdelijke investering in kwaliteitsondersteuning is nodig om de aangepaste werkwijze zorgvuldig vast te leggen en te borgen in de uitvoering. De beoogde beweging vraagt om het aanpassen van werkprocessen, maken van afspraken met partners, aandacht voor overdrachtsmomenten en aanscherping van kwaliteitscriteria. Een kwaliteitsmedewerker is bovendien de schakel tussen projectleiding en consultants inburgering en heeft een focus op de implementatie op de werkvloer. Tenslotte is er specifiek aandacht voor het versterken van kennis van medewerkers. Kennisontwikkeling door trainingen gericht op cultuursensitief werken, begeleiding van inburgeraars en het toepassen van passende instrumenten voor anderstalige inwoners zijn expliciet onderdeel van de versteviging.

Coördinatie en projectleiding

Voor de totstandkoming van de verschillende onderdelen is tijdelijke projectondersteuning noodzakelijk. De versnelling aan de voorkant en versteviging van de arbeidstoeleiding raken meerdere organisaties en meerdere afdelingen binnen Avres. Dit vraagt om samenhangende sturing op inhoud, planning en besluitvorming. Het gaat niet alleen om het ontwikkelen van een startprogramma, maar ook om het gelijktijdig versterken van arbeidstoeleiding, het aanpassen van werkprocessen en het herijken van de samenwerking in de regionale inburgeringsketen. Zonder projectmatige aansturing bestaat het risico dat deze onderdelen los van elkaar worden opgepakt, waardoor tempo, samenhang en resultaat onder druk komen te staan.

Financiële impuls ten behoeve van de intensivering

Een tijdelijke financiële impuls voor het restant van 2026 en 2027 wordt gebruikt om ruimte te maken voor:

- Tijdelijke inzet van een projectcoördinator.
- Tijdelijke inzet van een proces- of kwaliteitsmedewerker.
- Budget voor kennisontwikkeling en opleidingen, o.a. cultuursensitief werken.
- Tijdelijk extra capaciteit binnen team inburgering.
- Budget voor aanpassingen op de werkvloer en toevoeging van instrumentarium op de werkvloer.

Om de beoogde versnelling en intensivering te realiseren is een budget van € 750.000 begroot. Het intensiveringsprogramma loopt van medio 2026 tot eind 2027. De beoogde resultaten zijn opgenomen op de volgende pagina's.

